

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 105 TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 9. maja 1939

NAROCNINA NA MESEČ: Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena din 1—

Obrambna zveza demokracij

Pospešena pogajanja za dograditev celotnega sistema vojaških zvez med Anglijo, Francijo, Poljsko, Rusijo, Romunijo, Turčijo in drugimi državami na vzhodu in jugovzhodu Evrope — Uspehi Potemkinove akcije — Pred končnim sporazumom s sovjetsko Rusijo

LONDON, 9. maja. Pogajanja demokratskega bloka za pogodbeno zaključitev obrambnega vojaškega sistema se nadaljujejo s pospešeno naglico in potekajo vsestransko ugodno. Po sklenitvi zveze med Anglijo in Poljsko, Anglijo, Francijo in Turčijo ter Rusijo in Turčijo gre sedaj za sklenitev dokončnega sporazuma med Rusijo in Romunijo ter Rusijo in Poljsko, kateremu naj sledi v končni fazi sporazum vojaške obrambne zveze med Anglijo in Rusijo z vključitvijo Francije, ki ima z Moskvo že od prejšnjega dogovora. Pričakuje se, da bodo vse te akcije v prihodnjih dneh zaključene.

POGAJANJA V MOSKVI
MOSKVA, 9. maja. Včeraj ob 16. uri je prišel angleški veleposlanik v Moskvi, sir William Seeds v sovjetsko zunanje ministrstvo, kjer ga je sprejel ministrski predsednik in zunanji minister Molotov. Seeds mu je izročil odgovor angleške vlade na sovjetske predloge o sklenitvi skupne fronte v obrambo proti napadu. Konferenca je trajala eno uro. Razgovori so se nanašali na sodelovanje sovjetske Rusije in Anglije v zvezi z vsemi ostalimi zavezniki. Na poučenem mestu zatrjujejo, da obsegajo angleški predlogi sledeče postavke: 1. sovjetska Rusija naj garantira neodvisnost vseh sosednjih držav; 2. v primeru napada na eno izmed sosed, ki bi terjal rusko oboroženo intervencijo, bi istočasno nastopila tudi Anglija z vso svojo oboroženo silo in tako podprla skupno obrambo.

RUSKA POLITIKA NESPREMENJENA
LONDON, 9. maja. V tiskalnih diplomatskih krogih izjavljajo, da so včerajšnji razgovori med Molotovom in Seedsom v Moskvi ustvarili temelj za najširše obrambno sodelovanje, ki naj se razširi z Anglijo, Francijo in Rusije tudi na vse vzhodne in jugovzhodne evropske države. Angleška vlada je dobila iz Moskve izjavo sovjetske vlade, da so neresnične in gladko izmišljene vse tuje, zlasti nemške, kombinacije, da se bo sovjetska zunanja politika po odstopu Litvinova spremenila. Ta politika ostane nespremenjena, dograditve snujajoč se zvez pa se bo celo pospešila. Tu prevladuje zato upanje, da bo sporazum z Rusijo v prihodnjih dneh dokončno sklenjen.

ROMUNSKI PREDLOGI RUSIJI
BUKAREŠTA, 9. maja. Zastopnik sovjetskega zunanega ministra Potemkin, ki je prišel včeraj sem iz Sofije, se je sešel z romunskim zunanjim ministrom Gafencom in dolgo z njim konteriral. Razpravljala sta o sodelovanju sovjetske Rusije in Romunije pod sledečimi pogoji: 1. sovjetska Rusija da Romuniji garancije za njeno varnost; 2. Romunija sklene s sovjetsko Rusijo nenapadalni pakt; 3. sovjetska Rusija se odpove aspiracijam na Besarabijo; 4. Romunija pristopi k črnomoškemu paktu; 5. sovjetska Rusija imenuje v Bukarešti svojega veleposlanika. Danes odpotuje Potemkin v Varšavo, kjer se bo sešel s poljskim zunanjim ministrom Beckom.

ZBLIŽANJE RUSIJE S POLJSKO
VARŠAVA, 9. maja. Sovjetski ministrski predsednik in zunanji minister Molotov je imenoval včeraj dosedanjega sovjetskega poslanika v Atenah za veleposlanika v Varšavi. Ta prvi uradni akt nove sovjetske zunanje ministrice je napravil tu najboljši vtis. Mesto sovjetskega veleposlanika v Varšavi je bilo že od 1. 1937 nezasedeno. Novega ruskega veleposlanika pričakujejo v Varšavi že prihodnje dni. Z velikim zanimanjem se pa pričakuje tudi današnji prihod namestnika sovjetskega zunanje ministra Potemkina.

VARŠAVA, 9. maja. Nocoj ob 23. uri prispe zastopnik sovjetskega zun. ministra Potemkin v Varšavo, kjer se bo sešel s poljskim zun. ministrom Beckom.
VARŠAVA, 9. maja. Poljska vlada je dala svoj agremnt novo imenovanemu sovjetskemu poslaniku Nikolaj Soronovu. **VOJAŠKA POSVETOVANJA V PARIZU.**
PARIZ, 9. maja. Včeraj je prispelo z letali iz Londona sem šest angleških generalstabin častnikov pod vodstvom generala Alexandra. Odšli so takoj v vojno ministrstvo, kjer se je pričela konferenca zastopnikov francoskega in angleškega generalnega štaba. Danes se posvetovanja nadaljujejo. O predmetu posvetovanj se varuje največja skrivnost, vendar je znano, da gre za nadaljevanje pogajanj, ki jih je pričel meseca marca v Parizu angleški general Gord. Po konferenci si

Posredovanja s treh strani

ZA SPORAZUMNO REŠITEV NEMSKO-POLJSKEGA SPORA SE ZAVZEMAJO HKRATU ITALIJA, VATIKAN IN ANGLIJA. — NOVA KONFERENCA VELESIL?

LONDON, 9. maja. Na poučenem mestu se zatrjuje, da je v teku istočasno več posredovanj za ublažitev napetosti med Nemčijo in Poljsko in za sporazumno ureditev vseh zadevnih vprašanj. Prvo posredovanje vodi baje Italija sama na Mussolinijevo željo. To posredovanje je doseglo tudi že prve uspehe, ker je Nemčija pristala na previdno postopanje in je opustila direktno akcijo, ki jo je nameravala proti Poljski. Mussolini stoji namreč na stališču, da bi napad na Poljsko izval odpor proti osi tudi tam, kjer ga sedaj še ni. Drugi posredovalec je papež Pij XII., ki se trudi za preprečitev konflikta tako v Rimu kot v Berlinu in Varšavi. Tretji posredovalec je pa Anglija sama, ki svetu tuje nova pogajanja med Varšavo in Berlinom. Zelja vseh posredovanj je, naj bi se dosegel sporazum med Poljsko in Nemčijo pri direktnih poljsko-nemških pogajanjih brez vmešavanja s tretje strani.

Sele ako taka pogajanja ne bi uspela, naj bi se postavila prizadevanja za sporazum na širok, mednarodno bazo. Mussolini namerava baje v tem primeru predlagati sklicanje konference velesil. Kako naj bi se rešil sam spor v konkretnem, obstajajo različni načrti. Med drugim se govori glede Gdanska tudi o možnosti plebiscita, ki naj bi odločil nadaljnjo pripadnost tega mesta.

LONDON, 9. maja. Agencija »Four-niers« javlja, da se širjo govorice, glede katerih pa še ni mogoče dobiti potrditve, da bo papeški nuncij v Londonu predlagal lordu Halifaxu, da skliče mednarodno konferenco glede Gdanska. Na konferenci naj bi hle zastopane Anglija, Poljska, Nemčija, Francija in Italija. Zdi se, da bi bila Anglija k temu pripravljena pod pogojem, ako bi prišla iniciativa s strani prizadetih vlad.

Potovanje kneza Pavla in kneginje Olge v Rim

NA POVABILO ITALIJANSKEGA KRALJA STA SINOCI ODPOTOVALA S SPREMLJIVOSTM NA OBISK V RIM NJ. VIS. KNEZ NEMESTNIK PAVEL IN NJ. VIS. KNJEJGINJA OLGA.

BEOGRAD, 9. maja. Danes je bilo izdano tu sledeče uradno poročilo: Nj. Vis. knez namestnik Pavel in Nj. Vis. kneginja Olga sta sinoči odpotovala na osebno povabilo Nj. Vel. kralja in cesarja Viktorja Emanuela III. na obisk v Rim. V spremstvu kneza namestnika in kneginje so odpotovali v Rim še zunanji minister dr. Cincar-Marković, dvorni minister Milan Antić, dvorna dama Olga Lozaničeva, prvi adjutant Nj. Vis. kralja, divizijski general Nikola Hristić, poveljnik jugoslo-

vnske vojne mornarice viceadmiral Marjan Polić, kabinetni šef zunanje ministrstva dr. Vukašin Šečerović in uradni dvornega maršalata Dimitrije Gavrilović. Na postaji v Topčideru so se od visokih potnikov poslovile mnoge odlične osebnosti, tako oba namestnika dr. Stančević in dr. Perović, ministrski predsednik Cvetković, projektni minister dr. Spaho, ovestnik italijanskega poslanstva ter člani vojaške in civilne suite Nj. Vel. kralja Petra II.

Zapiski

Kralj Jurij VI.

V soboto sta odpotovala angleški kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta na obisk v Kanado, od koder obiščeta še Zedinjene države Severne Amerike, kjer bosta gosta prezidenta Roosevelta. To potovanje je bilo določeno že lani, vrši se pa v času, ki mu daje poseben okvir in pomen. Slavnosti v Kanadi bodo velika manifestacija trdne povezanosti dominiona Kanade z Anglijo, v Washingtonu pa bratske solidarnosti med anglosakšimi Zedinjenimi državami Severne Amerike in anglosakško Veliko Britanijo. V ozadju je torej tudi nedvomno politični pomen. Sedanjim kralj Velike Britanije, cesar Indije, kralj Kanade itd. Jurij VI. je bil rojen kot drugi sin kralja Jurija V. dne 14. decembra l. 1895. In je postal dne 11. decembra l. 1936, po njegovem odstopu naslednik Edvarda VIII. Dne 26. aprila l. 1923, se je poročil z lady Elizabeto Bowes-Lyon, hčerko earla of Strathmoreja, rojeno 4. avgusta l. 1900. Iz zakona sta se rodili dve hčerki: princesa Elizabeta — ki je sedaj prestolonaslednica — dne 21. aprila l. 1926, in princesa Marijeta Roža dne 21. avgusta l. 1930.

Federacija svobodnih narodov

V nevezanem razgovoru je dr. Benč dejal, da zdaj ni več vprašanja svobode za Čehe, Slovake in druge male narode v Evropi, v ospredju je vprašanje svobodne evropske zveze. Prvi pogoj po zmagi demokracije je, da se Evropa organizira v federacijo svobodnih narodov.

Vprašanja, ki niso vredna vojne

Beck je na sijajen način odgovoril. Pokazal je odločnost, njegov govor je bil izraz močne narodne volje. Vprašanja ki obstajajo med obema državama, niso vredna vojne. Toda, čim bi se poskušalo, rešiti jih s silo, tedaj bi ti spori prešli lokalni značaj, pišejo londonski »Times«.

Konec „fonda kongruie“ v Avstriji

Seys Inquart je imenovan za komisarja likvidacije vsega, kar ima svoj izvor še pred priključkom Avstrije Nemčiji. Razveljavljeni bodo tudi vsi privilegiji, ki jih je imela rimsko-katoliška Cerkev, pišejo »The Times«. Med drugim bodo zaplenjene tudi dohodki, ki so izhajali še izza Časa Jožeta II. pod ustanovo »fonda kongruie«.

Poljska išče trg na Balkanu

Glede na zadnje preorientacije zunanje politike in nove prijke ob Baltiku pišejo poljski listi o nameravani tesni naslonitvi poljske zunanje trgovine na Balkan. Trgovino bo pospešil novi kanal, ki bo zvezo Baltik s Črnilim morjem, dotlej bo pa Poljska določila posebno kombinacijo železniških in rečnih tarif, da bo blago čim ceneje dospelo na tržišča.

Še vedno stara pesem

Znano je, kako slopo se je v zgodovini vrgla Anglija na boj proti Rusiji in ji vselej zavirala pot na odprto morje. Zdal je Mihael Burn napisal knjigo »The Labyrinth of Europe«, kjer svari na 64. strani nemško Anglijo pred nevarnostjo iz Rusije. Prijateljstvo z Italijo bi moralo biti glavni stebel angleške zunanje politike: pravi pisec. »Nemški nevarnosti« do Anglije je posvetil le 19 strani.

Maribor, 9. maja.

Preteklo soboto je dovršil romunski zunanji minister Gafencu svojo dolgo in na videz nenavadno turnejo po evropskih prestolnicah in se vrnil v Bukarešto. Po odhodu na pot se je sešel najprej v Krakovu s poljskim zunanjim ministrom Beckom, nato v Berlinu z nemškimi zunanjim ministrom von Ribbentropom in Hitlerjem, v Bruslju s Pierlotom in ostalimi belgijskimi ministri, v Londonu s Halifaxom, Chamberlainom in kraljem Jurijem VI., v Parizu z Bonnetom in Daladierjem, v Rimu s Cianom in Mussolinijem, v Beogradu pa s Cincar-Markovičem in Cvetkovičem.

Vsa ta pisana družba državnikov, s katerimi se je Gafencu sešel in z njimi konferiral, predstavlja dandanes v Evropi vse najrazličnejše in celo tudi najbolj šaspotujoče politične smeri. Tu so voditelji dinamične osi Rim-Berlin, voditelji in snovatelji obrambnega bloka demokracij, načelni ter nazadnje še pogojni nevturalci in previdni krmarji po razburkanih ožinah med Scilo in Karibdo. Kdor gleda na sedanje dogodke evropskih mednarodnih trenj poenostavljajoč opredelitve in razvrščujoč sile po ostri ločnici med senci in svetlobami, tega Gafencovega potovanja in konferiranja sploh ne bo mogel razumeti. Ali se ni Romunija pridružila obrambni fronti? Saj je vendar prejela angleške garancije. Čemu potem Gafencova pot tudi v Berlin in Rim?

Evropski položaj žal ni tako preprosto enostaven, da bi se lahko postavljale že ostre meje med posameznimi tabori. Niti med obema skrajnima taboroma: osjo Rim-Berlin in osjo London-Pariz niso še podrti vsi mostovi. Ti mostovi še stojijo, čeprav so zelo zelo omajani, in po njih se še vedno preliva tok diplomatskih stikov. Vmes, med tema dvema osema, je pa položaj še dosti manj razčiščen in se neprenehoma spreminja. Niti ena izmed malih in srednjih držav se do danes še ni dokončno opredelila za nobeno grupacijo. Madžarske in celo Španije ne veže doslej še nobena definitivna dolžnost, pridružiti se takoj in v vsakem primeru eventualnemu bojnemu taboru osi Rim-Berlin: Holandija, Belgija, Švica, Romunija in Grčija pa so prejele s strani osi London-Pariz tudi le enostranske garancije, ki njih samih ne obvezujejo, da bi morale v primeru vojne stopiti v obrambno bojno fronto. V to fronto bi stopile samo v primeru, ako bi bile one same napadene. Dokler pa mostovi še niso porušeni in dokler bojne fronte še niso postavljene, imajo še vse te države popolnoma proste roke za diplomatsko aktivnost v vseh smereh in morejo s svoje strani storiti vse, kar se jim zdi potrebno in koristno, da odvračajo od sebe grozeče nevarnosti in se, če je mogoče, nevturalizirajo.

Ta položaj nam zato popolnoma pojasnjuje Gafencova potovanja in posvetovanja po Evropi. Os London-Pariz je res zagotovila Romuniji njeno nedotakljivost, toda Romunija se s tem ni obvezno in dokončno nasklonila na to os. Še vedno ima popolno svobodo diplomatske akcije, s katero naj po možnosti doseže, da angleško-francoska garancija sploh ne bo potrebna, odnosno uporabljena. To svobodo akcije si pa moremo razlagati najbolj iz preprostega dejstva, da Romunija nima prav nobene želje, zaplesti se v kak bojni konflikt s komerkoli. Romunija v novi vojni, tudi ako bi bila na strani zmagovalcev, ne bi mogla ničesar pridobiti. V njenih državnih mejah niso vključeni samo vsi Romuni, ampak tudi še številni pripadniki sosednih narodov: Madžari, Nemci, Bolgari, Ukrajinci itd. Vojna Romunije bi bila torej izključno le obrambna vojna, taka vojna je pa najina in smiselna samo tedaj, ako je neizogibna.

Na podlagi take zunanje politike je mogoče romunski zunanji minister Gafencu mirne duše obiskati prav tako Becka, kakor Ribbentropa in Hitlerja, prav tako Pierlota, Chamberlaina in Daladierja kakor Mussolinija. Z državnik osi Rim-Berlin je razpravljal o medsebojni rešitvi vseh vprašanj, ki bi lahko predstavljala vzrok za sovražnosti, z državnik osi London-Pariz o eventualni skupni obrambi, ako sporazum z osjo Rim-Berlin le ne bi držal, z državnik Belgije in Jugoslavije pa o skupnih prizadevanjih za preprečitev konfliktov in eventualno možno umaknitev s področij velikih trenj in nevturalnost. Prav v Bruslju in Beogradu je na-

Španija zapušča Ženevo

SPANSKI ZUNANJI MINISTER JE VČERAJ BRZJOVAJNO SPOROČIL V ŽENEVO IZSTOP IN UTEMELJITEV

BURGOS, 9. maja. Španski zunanji minister general Jordana je poslal včeraj generalnemu tajniku Zveze narodov brzjovalno obvestilo, da izstopa Španija iz te institucije. Politični krogi v Burgosu smatrajo ta korak za povsem razumljiv, ker Ženeva doslej še ni priznala Francove vlade. Naglašajo, da tudi države, ki so s Španijo v protikomunističnem bloku, ne pripadajo Zvezi narodov. Zvezi narodov očitajo popolno nesposobnost za

vsako večjo akcijo, da je največji intrigant in da je v španski državljanski vojni popolnoma odvedala.

LONDON, 9. maja. V londonskih političnih krogih smatrajo izstop Španije iz Zveze narodov kot simpatičsko gesto politiki osi Rim-Berlin. Španija se tako pridružuje Italiji in Nemčiji na osnovi razlogov, s katerimi je Franco že svojčas zapustil Ženevo.

V nedeljo govori Mussolini

GOVORIL BO V TURINU NA VELIKEM MANIFESTACIJSKEM ZBOROVANJU O MEDNARODNEM POLOŽAJU.

RIM, 9. maja. Italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini bo te dni uradno obiskal severovzhodne pokrajine države. Njegov obisk se bo pričel v nedeljo, dne 14. t. m. v Turinu, kjer bo na trgu Vittorio veliko manifestacijsko zborovanje. Na tem zborovanju bo govoril Mussolini o mednarodnem političnem po-

ložaju in novi vojaški zvezi med Italijo in Nemčijo. Njegov govor, za katerega vlada veliko zanimanje, bodo prenašale vse italijanske oddajnice. Iz Turina bo obiskal Mussolini Aosto, Alessandrio, Vercelli, Novarro in Cuneo, same kraje, ki leže v bližini francoske meje.

Odmev vojaške zveze osi

KOMENTARJI O NOVI VOJASKI ZVEZI MED ITALIJO IN NEMCIJO V PARIŠKEM TISKU NISO ENOTNI.

PARIZ, 9. maja. Akcija osi in protiakcija nasprotnega bloka sta danes glavni temi pariškega tiska. »Le Petit Journal« vidi v sklenitvi milanskega vojaškega pakta zvezo na življenje in smrt med Italijo in Nemčijo. Nasprotnega mnenja je »Echo de Paris«, ki zagotavlja, da je bil namen milanskega sestanka, vskladiti nekoliko preveč individualistične težnje Italije v absolutno kolaboracijo. Saj nemški listi sami naglašajo, da je bilo doslej sodelovanje v osi nepopolno. Po vsem pa se zdi, da bo Nemčija še nadalje ostala pri svoji politiki pritiskov in da ne bo prekoračila teh meja. Tudi »Le Journal« pravi, da je doslej os bila nepopolna in nezadostno orodje. Os je mrtva, živel vo-

jaški pakt! Kljub temu pa je treba le ugotoviti, da je prva posledica sklenitve te zveze zmerneše pisanje nemškega tiska nasproti Poljski. »Le Petit Parisien« ugotavlja, da kljub milanskemu paktu nadaljuje London in Pariz nezadržno svoj napor pri grupaciji obrambnega bloka. Včeraj je angleški veleposlanik v Moskvi imel dveurni sestanek z Molotovom. Ruska vlada je sporočila angleški, da ostane njena zunanja politika nespremenjena, kar je že Surič potrdil pred dnevi Bonnetu. Prvi uradni čin Molotova je, da je imenoval sovjetskega veleposlanika v Varšavi. Sodelovanje Rusije z Anglijo in Francijo ter njunimi zavezniki je gotovo dejstvo.

Japonska pristopi k zvezi osi

TOKIO, 9. maja. Japonski vojni minister Itagaki je včeraj izjavil, da ni izključeno, da tudi Japonska pristopi k nemško-italijanskemu vojaškemu paktu. Minister za prekomorsko trgovino je izjavil, da veruje v to, da se čimprej ustvari vojaška zveza med Japonsko, Nemčijo in Italijo. Končno je tudi zunanji minister Arita poudaril potrebo o okrepljeni antikominternskega pakta.

Japonska protiofenziva

TOKIO, 9. maja. Japonske čete so v protiofenzivi v pokrajini Hupej pognale 20 kitajskih divizij v beg. S tem so kitajski načrti, da bi znova osvojili Hankov, padli v vodo. Japonci prodirajo na 130 km dolič fronto.

Halfaxov obisk pri Bonnetu

PARIZ, 9. maja. V soboto bo prispel v Pariz angleški zunanji minister lord Halifax, ki se bo sestal z Bonnetom. Razpravljala bosta o mednarodni situaciji, nato pa skupaj odpotovata na zasedanje Zveze narodov v Ženevo.

NOVO GAFENCOVO POTOVANJE.

BUKARESTA, 9. maja. Romunski zunanji minister Gafencu, ki prispel 15. t. m. v Ankaru, obišče tudi Atene in Sofijo, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Bolgarije.

ARABCI ZA DEMOKRACIJE

BEJRUT, 9. maja. 44 organizacij Panarabskega sveta je sprejelo resolucijo, v kateri podčrtavajo solidarnost vsega arabskega sveta z demokracijami.

šel Gafencu kot predsednik Romunije največje razumevanje, saj se interesi Belgije, Jugoslavije in Romunije, pa tudi Grčije in Turčije ter še cele vrste drugih evropskih držav popolnoma krijejo: vseh največja želja je varnost in nevturalnost.

Gafencovo potovanje zato ni bilo prav nič čudno, ampak nasprotno: le čisto naravno. In kakor moremo razbrati iz beograjskega uradnega komunikačija o njego-

VOJASKE VAJE PRI RIMU

RIM, 9. maja. Kralj Mussolini, general Brauchitsch in španski general Esamel so včeraj prisostvovali ostremu artilerijskemu streljanju v okolici Rima.

PERCY LOVRAINE V RIMU

RIM, 9. maja. Novoimenovani angleški veleposlanik sir Percy Lovraine je včeraj izročil italijanskemu vladarju v običajni ceremoniji poverljive listine. Nagovora ni bilo.

POTOVANJE ANGLEŠKE KRALJEVSKE DVOJICE

LONDON, 9. maja. Prvi dan potovanja angleške kraljevske dvojice je spremljalo krasno vreme. Včeraj pa je ladja zašla v vihar in tudi spremljajoče križarke so morale pluti v vrsti po eden.

NAJHITREJŠA KRIZARKA

Odesa, 9. maja. Italijanski zastopniki mornarskega ministrstva so včeraj izročili ruski mornarici v Italiji naročeno najhitrejšo lahko križarko na svetu, 3000tonski »Taškent«.

KENNARD PRI BECKU.

VARSAVA, 9. maja. Poljski zunanji minister Beck je sprejel angleškega veleposlanika, sira Kennarda.

Vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno in malo vetrovno vreme. Obeta se še vedno dež v presledkih. Včeraj je bila najvišja toplota v Mariboru 18,4° C, danes najnižja 10,8° C, opoldne pa 15,5° C. Padavin je bilo od danes zjutraj 9,3 mm.

Borza. Curiah, 9. maja. Devize: Beograd 10, Pariz 11,79%, London 20,84, New York 44,5%, Milan 23,42%, Berlin 178,60, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25, Sofija 5,40.

vih razgovorih s Cincar-Markovičem in Cvetkovičem, Gafencu ni potoval po Evropi samo v imenu svoje, ampak tudi v soglasju vseh balkanskih vlad. Drugo je pa seveda vprašanje, kakšen in koliko vreden je bil rezultat. O tem nam uradni komunikacije ne povedo ničesar in tudi on sam molči. Te rezultate bo pokazal šele nadaljnji razvoj dogodkov.

Domaci zapiski

Dr. Korosec o položaju v Evropi

Nihče ne ve, kaj bo z Evropo! je izjavil med drugim dr. Korosec na občnem zboru Zadrudne zveze. Živimo v neprestani negotovosti, kaj bo jutri. Jugoslavija ima modrega kraljarja v zunanji politiki. To je knez namestnik Pavle. On vodi državni čoln tako, da bi nikjer ne zadel ob skalo. Jugoslavija si želi miru. Tudi v notranji politiki hočemo normalne, mirne razmere. Zadrugarstvo nima povoda, da bi črno gledalo v bodočnost. (»Slovenec«)

Tisk v Jugoslaviji

Po statističnih podatkih razstave katoliškega tiska v Zagrebu izhaja v Jugoslaviji 456 hrvatskih, 391 srbskih in 172 slovenskih listov. 40 listov odpade na Nemce, 26 na Madžare. Od teh je 818 listov neopredeljenih, 136 katoliških, 104 protikatoliški.

Sadovi politične svobode

Politična svoboda in državna samostojnost nimata za narod življenjske važnosti in prilačnosti, ako ni s tem omogočeno in zagotovljeno uspešnejše prizadevanje za boljši košček kruha in za prijetnejši prostor pod soncem. Posamezniki in narodi se zavedajo, da je tudi duhovno življenje ubito, ako je ubita telesna moč. (»Nova Pravda«)

Soočitki Slovcem upravičeni?

V okriju Jugoslovanskega kulturnega kluba v Beogradu je predaval univ. prof. dr. Jovan Erdeljanović o etničnih problemih Jugoslavije. Med drugim je poudaril, da Srbi večkrat zamerijo Slovcem, češ da vodijo nekaj separatizem, da pišejo in poučujejo v šolah le v svojem »jezik«, da imajo svojo posebno univerzo, akademijo itd. Toda takšnih zamer bi gotovo ne bilo, če bi o vseh teh stvarih govorili z večjo ljubeznijo in razumevanjem. Srbi bi vse drugače sodili, če bi vsi vedeli, da so bili Slovenci nad enajst stoletij pod tujim jarmom, da so v tem času izgubili polovico svoje zemlje in naroda, da so bili nekaj Slovenci blizu Dunaja, v okolici Linza, da so razen vse Štajerske in Koroske zasedli velik del obeh Avstrij, Solnogradske in Tirolske. Srbi bi ne smeli pozabiti, da so tuji vstili Slovcem v vse šole tuj jezik, svojih šol Slovenci sploh niso smeli ustanavljati...

Za napredek kmetijstva

Nasprotje med mestom in vasjo ovira napredek kmetijstva. Kmetijski priranki in tudi del mezdje odtaka v druge proizvodjalne panoge in jih oplaja, kmetijska proizvodnja pa je vedno slabša, reprodukcija na vedno ožji bazi. Naš kmet bi lahko uporabljal umetna gnojila le, če bi lahko kupoval krompir in sadje po dvojni dosedajni ceni, ali pa narobe: kmet bi lahko kupoval umetna gnojila, če bi ta bila dvakrat cenejša, kar bi kartelu še vedno donosalo dobiček. Slovenski agrarni proizvođačji se po vojni zmanjšuje trg, večja izkoriščanje vasi, poglablja kriza malega obrata. Od tudi nameste napredka naraščajoča degradacija. (»Sodobnost«)

Prednost malih narodov

Malemu narodu je mogoče pregled čez vse dejanje in nehanje, pri velikih narodih lahko ostane pomemben pojav nepoznan in se izgubi v množici. Zaradi tega lahko mali narodi ustvarjajo dela višje kakovosti kot veliki, posebno na duhovnem področju. Ze splošno izobrazovanje je pri malih narodih bolj globoko, vsak talent je lažje odkriti kot pri velikih. Neprisnost je pri Islandcih že zdavnaj izginila. Norvežani so ustvarili že pred 80 leti, ko jih je bilo le dobra dva milijona, knjištvo, ki je dostikrat presegalo raven največjih evropskih narodov. norveški pisatelji Björnson, Ibsen, Knut Hamsun so postali najvidnejše osebnosti v evropski kulturi. (»Slovenija«)

Naša notranja kolonizacija

Naša država ima še mnogo neobdelane zemlje, ki bi bila hvaljevna za pridelo vanje in maselitve ljudi iz preobljedenih ali navdse revnih krajev. Zdej se vendarle izdejuje načrt za postopno kolonizacijo države, ki bo pospešil ne le biološki, temveč tudi gospodarski napredek prebivalstva.

Novice

Delo Zveze slovenskih zadrug

Lep napredek zadrug in porast članstva poudarjata krepko odporno moč našega združništva

Včeraj je bil v Ljubljani občni zbor Zveze slovenskih zadrug, ki je zopet pokazal, da ima združništvo ogromen pomen v vsem narodnem življenju. Kljub težavam in mednarodnemu viharju, je globoka ideja skupnosti prinesla velike težave in bo ravno tako prebrodila vse burje v bodočnosti.

Predsednik Zveze g. Ivan Pipan je otvoril občni zbor in predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in kmetijskemu ministru. Zvezin tajnik g. Schauer je prečital brzojavke, ki so bile z vzklikom sprejete. Kr. bansko upravo in kmetijskega ministra je zastopal g. Rebutšek. Glavno združeno zvezo g. dr. Juretič.

Ker je bilo poslovno poročilo tiskano, se je prešlo takoj na poročilo zveznega ravnatelja g. Franca Trčka, ki je pojasnil sedanje težave združništva in ukrepe, ki se morajo napraviti v bodočnosti; nazorno je prikazal posledice nove zadrugne zakonodaje in raznih uredb, kako se mora vse to spraviti v sklad za uspešno rešitev vseh perečih in življenjsko-vажnih združnih vprašanj. Iz poslovnega poročila posnemamo, da je bilo v preteklem letu včlanjenih v Zvezi slovenskih zadrug 385 zadrug z 95.000 člani, in sicer 160 kreditnih zadrug, 30 nabaviljalnih in prodajnih, 29 mlekarških, 27 živinorejskih in pašniških, 19 kmetijskih in strojnih, 22 električnih, 19 obrtnih, 6 zavarovalnih, 1 osrednja kmetijska in 16 raznih.

Iz posameznih večjih finančnih postavk

Zveze je razvidno, da so stare naložbe bile lani vse likvidirane, na novo pa se je zadevno naložilo 5.294.215 din. Starih kreditov se je izterjalo nekaj nad din 2.500.000, novega kredita se je podelilo zadrugam 5.210.325 din. Koncem leta so znašali stari in novi krediti 28.671.071 din. Vrednostni papirji, so znašali din 1.032.487. Vloge zadrug so se končno dvignile in izkazujejo 34.889.331 din, od tega na novem računu 13.240.598 din. — Lombardni kredit znaša 42.843.051. Poleg drugih postavk je tudi važno, da se je premoženje zveze dvignilo, kar dviga tudi ugled in gospodarsko moč naši centralni združni ustanovi. Iz statističnih podatkov iz leta 1937. posnemamo, da je bilo pri vseh zadrugah, včlanjenih pri Zvezi slov. zadrug, izplačanih 74.431.431 din posojil, vrnjenih pa 178.347.663 din. Hranilnih vlog je bilo vložnih 82.649.388 din, dvignjenih pa 150.496.670 din. Skupni promet vseh zadrug je znašal din 2.302.480.016.

V letu 1937. je bilo v Zvezi slovenskih zadrug 382 zadrug in 91.776 članov združnikov. V letu 1938 se je torej dvignilo število zadrug in število članov, kar zopet poudarja krepko in odporno moč našega združništva.

V debati so se priglasili delegati k besedi. Po prisrčnem pozdravu zastopnika glavne združne zveze g. dr. Juretiča in nekaterih zaključnih pojasnilnih ravnatelja g. Franca Trčka, je predsednik g. Ivan Pipan zaključil občni zbor.

Za uspešen razvoj tujskega prometa

OBČNI ZBOR ZVEZE ZA TUJSKI PROMET V LJUBLJANI — NAČELNIK DR. RATEJ NOVI PREDSEDNIK

Včeraj popoldne je bil v Ljubljani občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji. Dobro obiskano zborovanje je vodil poslevoedeči podpredsednik magistratni direktor g. Šubič iz Celja. Ta je uvodoma pozdravil zastopnike oblasti, nakar je obširno poročal o delu za čim lepši razvoj tujskega prometa v Sloveniji. To prizadevanje se jasno vidi iz tiskanega poročila uprave Zveze za tujski promet. V njem je nekaj zelo zanimivih podatkov. Število gostov je lani pri nas naraslo za preko 7000 na 197.793, število prenočnih pa od 989.732 na 1.067.162. Zelo se je lani dvignil promet biljetarnic, ki so prodale za nad 8 milijonov dinarjev vozovnic. Pred volitvami so sprejeli izmenjavo pravil, ki zvišuje število odbornikov in namestnikov. Za novega predsednika Zveze za tujski promet v Sloveniji je bil izvoljen upokojeni načelnik banske uprave dr. Ratej, za prvega podpredsednika g. Čanič Majcen, predsednik Zveze gostinstskih združenj za drugega podpredsednika pa Anton Vovk, predsednik Zdraviliške komisije na Bledu. Novi odbor sestavljajo razne

tujske prometne ustanove in korporacije ter ne več posamezne osebe. V novem odboru so: ljubljanska mestna občina, Zveza združenj gostinskih obiri, Združenja gostinskih podjetij, osrednji odbor SPD, ljubljanska sekcija Avto kluba, Jugoslovanski touring klub v Ljubljani, Jugoslovanske zimsko sportne zveze, Ljubljanski velesjelem, Olepševalno društvo v Celju, zdravilišči Rogaska Slatina in Dobrna, tujsko prometna društva v Kranjski gori, Kranju, Kamniku in Cerkljici ter podružnica SPD v Ratečah. Nadzorni odbor sestavljajo zastopniki mestne občine v Ljubljani, zbornice za TOI, SPD, tujskoprometnih društev pri Sv. Janezu v Bohinju in v Metliki ter zdravilišča Dolenskih Toplic. Nato je novi predsednik naglašal, da je potrebno čim tesneje sodelovanje obeh tujskoprometnih zvez v Sloveniji. Pri vseh važnejših nalogah našega tujskega prometa mora sodelovati tudi Tujskoprometna zveza v Mariboru. Posebna resolucija zahteva sanacijo našega gostinstva in ureditev naših cest, ki so v sedanjem stanju največja ovira za razvoj tujskega prometa.

Št. Ilij potrebuje zdravo, pitno vodo

Glede vode je št. Ilij silno na slabem. Nima nikakršnih javnih vodnih naprav, ki bi bile nujno potrebne.

Pred par leti je poslal Higijenski zavod inženirja, da prouči neki izvirek v Stari gori za napravo vodovoda, pa je izjavil, da bi izvirek dal premalo vode.

Osrednji št. Ilij je glede vode odvisen od posestnika, ki ima dober izvirek, ter blagohotno, dovoljuje odvajanje vode. Za pranje so se naše gospodinjice, do sedaj posluževale edinega ribnika zasebnika, ki

je sedaj pranje prepovedal. Pri takšnem pomanjkanju vode ni čude, da se tu pojavljajo tifusi.

V tem vprašanju bi se moralo tu nekaj ukreniti, bodisi potom občine ali z ustanovo vodne zadruge. Ker že imamo električno napeljavno je dognan sredi občine močan podzemski tok vode, bi se tu dalo pomagati z vodnjakom, iz katerega bi črpali vodo. Iz vodnjaka bi se dal napraviti tudi vodovod, za kar bi morali na griču zgraditi večji bazen.

Učiteljsko zborovanje v Celju

Preteklo soboto se je zbralo veliko število učiteljev in učiteljic celjskega okraja na I. mestni šoli. Zbranimu »Združenju JUU« je predaval znani vzgojitelj in kulturni delavec dr. Pavle Strmšek o temi »Med osnovno in srednjo šolo«. Na kazal je pereč in zamotan prehod otroka, ter obenem prikazal uspehe in neuspehe šolskega dela in vzroke teh neuspehov. Kot šolski praktik in kot dolgoletni vzgojitelj mladine je govoril z ve-

liko odkritostjo, da je njegova tehtna beseda zajela vse navzoče. Za njegovim predavanjem je bilo podano situacijsko poročilo o položaju celjskega in okoliškega učiteljskega in prečitani članek učiteljice Gabrščkové »Vas v Haložah«, ki ga je objavilo letošnje »Deljanje«.

Kako velika je gradbena delavnost v Beogradu, dokazuje dejstvo, da je gradbeni odbor samo do 1. maja izdal že 245 dovoljenj za zidavo in da prihajajo vedno nove prošnje.

Novo!

Persil

v praktičnem

malem zavitku

samo

Din

3-

Velik požar pri Ljutomeru

V nedeljo zvečer je nastal požar pri posestniku Alojzu Zamudi v Stari vasi pri Ljutomeru. Ogenj se je razširil tako hitro, da ga poklicani gasilci niso mogli pogasiti. Pogorelo je do tal gospodarsko poslopje in hiša. Poleg tega je uničeno vse poljsko orodje, več voz sena in slame ter svinje. Zamuda trpi okrog 120.000 din škode. Kako je požar nastal, ni znano.

Smrt pod vlakom

Pri nočnem vlaku, ki prihaja iz Ljubljane ob 22. uri je zašel pod vlak v bližini železniške postaje Rače-Fram 21-letni vrtnar Rupeč Viktor iz Pobrežja. Nesrečni mladenič je bil primorski emigrant. Nedavno mu je umrla mati, pred dnevi pa je dobil poročilo, da je tudi sestra na smrtni postelji. Vse to je mladeniču strlo srce. N. p. v. m.!

o. Roparski umor pri Litiji. V graščinskem gozdu v »Jatni« blizu Dol pri Litiji so našli truplo 42-letnega posestnika Josipa Kneza iz Prelesja, ki je 30. aprila odšel z doma in se ni več vrnil. Na glavi je imel veliko rano od sekire. Vsi žepi so bili narobe obrnjeni. Umorjen je imel s seboj okoli 1000 dinarjev gotovine. Za morilcem ni sledu.

o. Krav prepot pri Poljčanah. V nedeljo zvečer so se stekli v Studencah pri Poljčanah fantje, ki so se vračali pili iz gostilne. Nekdo je z nožem zabodel v roko in hrbet 28-letnega rudarja Martina Mohorka iz Makol, ki ima možno ranjena pljuča. Zdravi se v bolnišnici.

o. Dopolnila in sprememba uredbe o klasifikaciji hotelov in penzionov je bila te dni podpisana. Objavljena je v »Službenih novinah«. Sprememba stopi z današnjim dnem v veljavo.

Celle

c. Silcarska razstava Alberta Sirka ostane odprta še do srede.

c. Seja mestnega sveta celjskega bo v petek, 12. maja, ob 16. v posvetovalnici mestnega poglavarstva. Na dnevnem redu so poročila odbora.

c. Mestno gledališče. Drevi ob pol 20. vrzitori ljubljanska drama Shakespearejevo tragedijo »Othello«.

c. Vrnjena srebrnina. Poročali smo včeraj o tatvini srebrnike, ki jo je pred par dnevi izvršila nekda Frida R. iz Smartnega v Rožni dolini v kletnem stanovanju

Antona Voila na Cesti na grad. V noči od sobote na nedeljo je nekdo ukradene stvari vrnil. Paket je oddal na prag pred Vohovo stanovanje. Bil je to neki fant, ki se ga pa v temi ni dalo spoznati.

c. Tatvine. Te dni je neki moški nakupoval razno blago v trgovini M. Pšeničnik na Kraja Petra cesti. Med nakupovanjem je neopaženo dal pod sukmičkos moškega blaga v vrednosti 2800 din in nato izginil iz trgovine. Stražnik ga je našel v neki veži za kresajo in ga aretirjal. Bil je 18-letni krojaški pomočnik Stanko N. iz Zagreba. — Z vlakom proti Laškem se je te dni peljala Ljudmila Vodišek iz Marijagrada. Pridružila se ji je na celjskem kolodvoru neka ženska in se ji ponujala za služkinjo. Med vožnjo je Vodiškovi postalo slabo. To prikiro je izrabila neznanica in vzela Vodiškovi za ročne torbice 400 din in nato izginila. — Vlomljeno je bilo ponoči v gostilno Klajnšek na Bregu. Vlomilce je odnesel nekaj cigar in cigaret ter natakarcit en par nizkih čevljev v vrednosti 260 din.

c. Nesreča in napad. 51letna Dobrajc Jožefa, dnimarica iz St. Jurija pri Celju je šla k maši. Med potjo je padla in si zlomila desno nogo. — 21-letni delavec Črešnjar Ivan iz Brestovca pri Rog. Slatini se je vračal proti domu. V Breznem je nastal med njim in nekim delavcem prepir. Delavec je Črešnjarja zabodel v levo stran hrbta. Prepeljan je bil v celjsko bolnišnico.

Ptuj

p. Minuli mesec je obiskalo Ptuj 122 Jugoslovancev, 140 Nemcev in 1 Italijan. p. Kossarjev hotel je že porušeno. Nedavno so pričeli na Srbskem trgu razdirati Kossarjev hotel, ki ga je kupil veljetgovec g. Lenart Franc.

»Ali se ti ne zdi, da sem imel posrečeno idejo, vzeti s seboj prikolico?«

Maribor

Dvajset let vzgojne šole Glasbene Matice

Pomembna ustanova bo jutri z javno produkcijo pokazala sadove svojega dela

Glasbena šola Glasbene Matice v Mariboru proslavi 20 letnico svojega obstoja z javno produkcijo 10. maja ob 20. uri v dvorani Zadrudne gospodarske banke.

Ta šola je bila ustanovljena leta 1919. kot samostojen odsek društva Glasbena Matica Maribor. Društvo samo je bilo ustanovljeno istega leta. Najgibljivi član pripravljene odbora je bil pokojni skladatelj, sodni svetnik Dev Oskar, ki je vodil sam skoraj vse priprave za ustanovitve društva ter ga smemo po pravici imenovati ustanovitelja »Glasbene Matice Maribor«.

Prvi društveni predsednik je bil sedanji predsednik dr. Ravnik Rudolf. Za njim so pa bili ustanovitelj Glasbene Matice Dev Oskar, dr. Tomišek Josip in dr. Poljanec Leopold. Posebno pozornost je posvečalo društvo glasbeni šoli, da bi v njej čimprej vzgojilo naraščaj, kajti glasbena izobrazba je bila med Slovenci ob prevratu, razen nekaj izjem, neznatna, kvalificiranih glasbenikov pa med nami na štajerskem sploh ni bilo. Nastopil je čas, ko so poučevali na šoli večinoma pomožni učitelji, od leta 1933. dalje pa se je odbor Glasbene Matice postavil na stališče, da more poučevati na glasbeni šoli po možnosti le za to usposobljen učitelj z dovršenim konservatorijem ali glasbeno akademijo. V učiteljski zbor so tedaj vstopile nove, mlajše, slovenske moči, izmed katerih jih je prejel nekaj prve glasbene nauke baš na šoli, kjer sedaj uče. Šola se je reorganizirala, učitelji so izdelali za vse predmete podrobne učne načrte do najvišje stopnje ter jih preuredili tako, da je mogoč prestop na katero koli visoko glasbeno šolo. Delo na glasbeni šoli je bilo vedno zelo plodno, kar dokazujejo odlični uspehi vsakoletnih javnih produkcij, pa tudi nastopi gojencev

na raznih akademijah in koncertnih prireditvah Rdečega križa, Jadranske straže, Zenskega društva itd. S tem zadnjim izvršuje šola važno nalogo, da širi glasbeno kulturo in vzgaja širše občinstvo potom teh nastopov, mladini pa daje s tem pobudo in novo energijo za vztrajno delo. V orkestru in pevskem zboru Glasbene Matice podpira šola s sodelovanjem učiteljskega odseka stremeljenja ter dopolnjuje s svojimi gojenci pevski zbor in orkester, tako da tvorijo člane orkestra skoraj izključno bivši matični gojenci.

Denarne podpore so bile pičle in se danes, namesto da bi se večale, stalno nižajo, tako da je onemogočen večji in učinkovitejši razmah šole. Obstoj šole in društva se ima zahalviti le trdni volji in žilavemu naporu odbornikov Glasbene Matice,

pa tudi v veliki meri vestnemu, z ljubeznijo do glasbe prežetemu učiteljsstvu, ki se radi svojega reze idealnega poklica mora odrekati gmočnim dobrinam — ostane le zadoščanje v uspehih nekaterih marljivih in nadarjenih učencev. Skrajni čas je, da merodajni činitelji spoznajo važnost te kulturne ustanove in vidijo v njej trdnjavo ob naši severni meji. Drugod so to že davno spoznali ter ne drže niti najvišjih učilišč v centralnem mestu, temveč jih določijo bližje mejam, da ni samo kulturno žarišče za prebivalstvo v državnih mejah, temveč tudi magnet za zamejce. Odločujoči činitelji in vsi, ki vam je kaj do narodnega obstoja in dviga narodne zavesti, podpirajte šolo in učitelje, ki izvršujejo nesebično delo ob naši severni meji.

Slovenske gorice potrebujejo železnico

Ze pred 70 leti se je prvič pojavila želja Slovenskih goric po zgraditvi nove proge, ki bi potekala iz Maribora skozi osrčje Slovenskih goric v Ljutomer ozir. v Gornjo Radgono. Ker pa so bili takratni oblastniki kratkovidni in so računali v slučaju izvedbe na ogroženi narodnostni boj, ki so ga v tistih časih izvajali proti Slovincem in si lastili njih narodno posest, je ostal ta načrt še do danes na mrtvi točki. Tako so zgradili železniško progo Spilje—Radgona, ki sedaj poteka za našo državno mejo in nam v danih razmerah ne nudi nobene koristi. Železniška proga, ki bi potekala skozi Slovenske gorice, bi bila neprecenljivega pomena za gospodarsko in kulturno ogroženo zaledje severne Slovenije. Akoravno bi se bistveno izboljšale cestne zveze Slovenskih goric, ni mogoče izenčiti vrednosti, ki bi jo imela nova železniška proga. Prvotna proga, ki bi se naj zgradila

pred 70 leti, je bila mišljena iz Maribora v Pesniško dolino in v tej dolini do Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Tam bi železnica zapustila Pesniško dolino in bi zavila gor ob Dravnji do Trotkove. Po mali zarezi bi dosegla Negovski potok in bi za Negovo tekla ob Ščavnici do Ljutomera, oziroma do Radgone. V približno tej smeri bi naj potekala tudi nova proga, da bi tako povežala glavne kraje in s tem ostalo zaledje pokrajine potom izboljšanja cest in razširitvi cestnega omrežja. Enako velikega pomena bi bila nova železniška proga tudi za Prekmurje, ki bi dobilo krajšo zvezo z Mariborom in ostalo Slovenijo sploh. Do sedaj obstoječe proge ne koristijo mnogo krajem Slovenskih goric. Veliko omejuje, do 70% površine, ki je najrodovitnejša in kjer je potreba največja, pa nima primernih prometnih zvez.

Obmejno učiteljstvo in narodna vzgoja

Slovensko učiteljstvo je prvo, ki je skrbelo za živo nacionalno vzgojo naše obmejne mladine. Pokazalo je ljubezen tudi v dejanju, ko je blažilo ves čas bečo zanemarjene obmejne dece in zbiralo zanje oblake, živila in ji v neštetihi nabitajni akcijami priskočilo na pomoč.

Učiteljstvu se mora naš narod na severni meji zahvaliti, da je ostal sloven-

ski. Očitki na račun vzgojiteljev so neuteemeljeni. Oblastva, ki so zatiskala oči pred gospodarskim in socialnim vprašanjem na naši severni meji, naj se zavedajo, da požrtvovalno, delavno, narodno zavedano učiteljstvo pod najtežjimi pogoji vrši svojo narodno misljo med mladino in ljudstvom. E. D.

Mestni avtobus potrebuje nove garaže

Mestni avtobusni promet se je v Mariboru tako izpopolnil in moderniziral, da pač ne bo mogel dolgo pogrešati novih garaž. Za nemoteno obratovanje avtobusnega prometa so moderno opremljene garaže neobhodno potrebne. Garaže so vedno nekoliko izven mesta, kjer ni velikega prometa in je dostop z vozili neoviran. O tem razmišlja sedaj tudi vodstvo mestnega avtobusnega prometa, ki bo

v kratkem zgradil nove moderne avtobusne garaže. Sedanje garaže v Plinarški ul. so za vse mestne avtobuse mnogo pretesne in zelo neprimerne. Zato je treba podjetnost avtobusnega prometa samo pozdraviti. Nove garaže bodo gradili na desnem bregu Drave blizu nekdanjega športnega igrišča pri Magdalenski parku.

Aretirani vlomilci

Od uprave policije v Ljubljani je prišlo obvestilo, da so v Studenci aretirani vlomilci Alojz Rogan, Milan Peša in Ludvik Ozimič osumljeni velikega vzloma pri posestniku Novaku v Zg. Brezovcu pri Višnji gori. Pri tem vlovu v noči na 21. aprila so storili odnesli 6000 dinarjev gotovine, mnogo moške in ženske obleke ter 6 parov čevljev. Preiskava se v tej smeri nadaljuje.

m. Zarka. Strok, poročnik kr. mornarice Drago A. Domajnk iz Sibenika se je zaročil z gđc. Leo, hčerko Ivana Krefta, upravnika pošte v p., posestnika in vinogradnika iz Maribora.

m. Na operaciji je v ljubljanski bolnišnici umrla ga. Amalija Pečovnik, soproga ravnateljice bežigradske gimnazije in sestra tukajšnjega državnega pravdnika in odvetnika dr. Hoinjka. Pogreb bo danes ob 15.30 v Zgornji Poljskavi.

Kdor hoče prodati, mora oglaševati!

m. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru sporoča članstvu, da je umrl član Anton Trettler, notarski uradnik v pok. Pogreb bo iz mrtvašnice v Pobrežju v sredo ob 15.30. Notarsko in odvetniško uradništvo vabimo, da se številno udeleži pogreba.

Zadnja dramska predmeta bo v četrtek, 11. t. m. Uprizori se v režiji J. Koviča zelo zabavna in povsod dobro uspeła poljska komedija »Holly wood«.

m. Ob proslavi svoje 20-letnice priredi v sredo šola Glasbene Matice ob 20. v dvorani Zadrudne gospodarske banke koncert z izbranimi sporedom. Vstopnina je po 2 in 5 din.

m. Ponovno opozarjamo, da gostuje E. Križaj samo enkrat in to drevi v »Prodani nevesti«.

m. Mrakova igralska skupina iz Ljubljane nastopi v petek, 12. t. m., v našem Narodnem gledališču in vprizori Mrakovo tragedijo »Grohar«. To bo prvi nastop skupine v Mariboru in prvo Mrakovo delo, s katerim se bomo mogli seznaniti, zato vzbujajo gostovanje razumljivo zanimanje.

m. Na proslavi 20-letnice glasbene šole Glasbene Matice Maribor v sredo, 10. t. m., v dvorani Zadrud. gosp. banke nastopijo njeni najboljši gojenci. Na sporedu so solistične točke za klavir, violino, čelo, petje, pevski duet, deklinski zbor in dijaški orkester. Pričetek je točno ob 20. uri, ker prenaša spored radio.

m. Slavje studenjskih gasilcev. Preteklo nedeljo so se zbrali studenjski gasilci v novem gasilskem domu ter prosilavili svojega stanovskega patrona sv. Florjana. Ob tej priliki je spregovoril o gasilstvu načelnik gasilcev studenjski predsednik občine g. Kaloh, ki je obenem odlikoval za 10-letno službovanje gasilca Franca Srajberja.

m. Priznanje studenjski ljudski univerzi. Banka uprava v Ljubljani je poslala studenjski ljudski univerzi 1.500 din kot znak priznanja za uspešno prosvetno delo.

m. Posledice granate iz svetlobo vojne. V mariborsko bolnišnico so se zatekel 56 letni kmetijski delavec Aleksander Grager iz Zg. Kaple, ki je bil v svetovni vojni ranjen od drobecev granate. Sedaj je dobil tako hude bolečine, da se je moral podvreči operaciji.

m. Glavni tombolski dobiček 8000 dinarjev je zadel na nedeljski sokolski tomboli v Mariboru upokojeni finančar g. Valentin Breže iz Einspielerjeve ulice. Srečen zaradi dobitka je poklonil 1000 dinarjev Sokolu, 500 dinarjev Jadranski straži, 500 dinarjev pa je kar na licu mesta razdelil med reveže.

m. Pobalinstvo v Studenci. Na učipoti ob Dr. Krekove v Aleksandrovo ulico v Studenci sta dva pobalnika napela bodočo žico preko poti. Pomoči sta se dva kolešarja zaradi tega pri padcu laže poškodovala.

m. Zenitbeni sjepar. Na policiji se je zglasila tkačka Julija N. s Koroske ceste in prijavila, da jo je osleparil neki Bosanec B. B. Ta ji je po njeni izjavi objubil zakon ter ji izvajal pod pretvezo, da bosta skupno trgovala, večje vsote denarja. V nekaj mesecih mu je izročila 9800 din. Februarja pa je B. neznanokam izgubil in se oskodbavani ni več javil. Za njim poizvedujejo oblasti.

m. Litrsko steklenico mu razbil na glavi. V neki gostilni v Kneza Kozlja ulici je prišlo sinoči do prepira. Nikola K. je v jezi, ker je bil izzavnan, pograbil litrsko steklenico in jo razbil na glavi Simona S., ki je laže ranjen.

Redno plačujte naročnino, sicer Vam ugasne pravica zavarovanja „Večernikovih“ naročnikov na

10.000 din

Nagrade JS

Nagradno tekmovanje Jadranske straže za najlepšo trgovsko izložbo je končano s tem, da je žirija razdelila razpisane nagrade namesto na 3 na 5 izložb. Za najlepše izložbe so nagradili: I. nagrada: Weigl, H. Macun, III. Pregrad, IV. Welka in V. Obnova (Novak) (300, 200, 200, 200, 100 din). Priznalna pisma določila: Lah Jakob, Kravos, Pinter & Lenard, Rožaj, Kovarič, Preac Janko, Mater, Dolček & Marini, Brišnik, Sraj. Vse navedene tvrdke so na okusen in iz reklamno-tehničnega vidika uspešen način izvedle stavljeno nalogo, Natečaj JS je vsekaror z narodnega kakor trgovskoradnega stališča rodil prav pozitivne uspehe.

m. Podsula ga je. Pri kopanju jarka je podsula zemlja delavca Jožeta Skrabla v Ljubuški. Poškodovano ima desno koleno.

m. Hrbenico si je zlobil 28-letni tkalec Lovro Cankar s Pobrežja, ki je padel z drevesa. Poškodbe so smrtonovarne.

m. Tri ukradena kofesa. Uradnik Emerik Kissinger je prijavil policiji, da mu je bilo izpred trgovine Lotz v Jurčičevi ul. ukradeno kolo »Brenabore« z evidenčno številko 136635. Kolo je nekdo ukradel tudi Adolfu Sandeju izpred neke gostilne pri Devici Mariji v Brezju, Ukradeno kolo je registrirano s številko 136362. Tretje kolo je bilo ukradeno mehaniku Al. Lenartu, ki ga je za trenutek pustil v Lekarniški ulici brez nadzorstva. Izgleda, da je na delu dobro organizirana družba kolešarskih tatov.

m. Požarna nevarnost. V ponedeljek zgodaj zjutraj je stražnik opazil, da se in bifeja v Slovenski ulici močno kadil. Izpold mize se je že dvigal plamen. Poklicali so lastnico, ki je lokal odprla. Ogenj so se pravočasno pogasili.

* Izlet v Carobno Postolnsko jamo! Poseben vlak »Putnika« na binškošno nedeljo, dne 28. maja. Voznja, vizum in vstop v jamo le din 150.—. Radi preskrbe kolektivnega potnega lista se sprejemajo prijave le do 15. maja! Pohište! Prospekti, informacije in prijave »Putnika« Maribor-Celje-Ptuj.

* Kasniško in galopske dirke na Cvenu pri Ljutomeru v nedeljo, dne 14. maja, obiščete najugodnejše s posebnim avtogram »Putnika«. Cena din 54.—. Takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor.

* Jadrani. Proslava 20-letnice obstoja društva se bo vršila v soboto, 20. t. m., z velikim jubilejnim koncertom v Sokolskem domu. Sodeluje tudi baritonist gospod Karl Kamučič.

* Moderne budlike že od din 65.— navzor. tudi na obroke brez povijanja cene pri M. Iger-jev sin, juvelir, Gosposka 15.

Nočna lekarniška služba: lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12; tel. 28-12; lekarna pri Angelu varhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kinó. Ne zamudite krasnega materam posvečenega filma »Greh mladosti«. Pola Negri.

* Kino Esplanade. Danes zadnjič film »Monika«. Od srede prekrasni film »Peseem sreče« z Deanno Durbin.

* Unlon kino. Do vključno torka »Volkovi špijonaže«. Špijonažni film. J. Berry v olavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Torek ob 20. uri: »Prodana nevesta«. Gostovanje g. J. Križaja. Sreda: Zaprti. Četrtek, ob 20.: »Holly wood«. Premiera. Red A. Petek, ob 20.: »Grohar«. Gostovanje Mrakove igralske skupine.

Zanimivosti**Ali je pijanost ozdravljiva?**

Mnoga opazovanja zdravnikov so pokazala, da so pijanci in drugi prijatelji raznih mamul, duševno in razumsko manjvredni ljudje. V nekaterih družinah lahko zasledujemo to žalostno lastnost v več pokolenjih nazaj, drugod spet je zločina zleza takšnih nesrečnejšev v neposredni zvezi s povzročitvijo kriminalnih dejanj.

Na nekem nemškem zavodu je bila premožna gospa zelo podvržena morfinizmu. Kmalu so jo ozdravili, takoj nato pa zalotili pri malenkostnih tatvinah. Podlegla je kleptomaniji. Ko so jo s psihoterapijo ozdravili te lastnosti, se je razvila v njej nagnjenost do razsipnosti. Pustili so ji te lastnosti, ker je

bila petična. Pri pijancih je stvar drugačna. Primeri se, da tudi zdrav človek trenutno podleže pijančam, toda njegova močnejša volja in razum premagata psihološko zapeljivost. So zdravniki, ki na poseben način uspešno ozdravijo pijančke, s psihopatološkega vidika pa je to mogoče le tedaj, ako pijanec še ni prešel iz stanja nagnjenosti k neozdravljivi navadi.

Ne pozabi naročnine!

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 or; najmanjša ostoibina za te oglase je 6 or. Družbe, erkeleki donosovana in žentovaniški oglas dta 1 or no besedi. Najmanjši znesek za te oglase je 10 or. Dobele tiskane besede se računajo dvoje. Oglasni davci za skratno obilno znaša 2 or. Zavešč za male oglase se plačuje takoj pri sprejetju oziroma za le vstopili v oglasni skupa) s naročilom ali na eno oostni položnici na čekovni račun št. 11.009. Za vse oostmene odgovore včede malih oglasov se mora orilnožiti znanaka za 3 dta

Razno

MALO GOSTILNO
vzajem v najem ali na račun na deželi ali blizu mesta. Naslov v upravi. 4078-1

VINO!
Dober pekčan od 5 l. naprej se proda, po din 8.— l. Stoklenice se oddajo Tomašič ali hišnik, Wildenraingerjeva ul. 8. 4097-1

NA DOSMRTNO STANOVA-NJE

in po želji tudi hrano sprejmem v lastno hišo osebo proti primernemu plačilu. Ponudbe pod »Preskrba« na upravo »Večernika«. 4113-1

Posesti

PRODAM POSESTVO
4 stanovanjska hiša. 720 m². Nova vas. Radvanjska 40. 4102-2

DVOSTANOVANJSKA PREDVOJNA VILA
s komfortom v Magdalenskem predmestju s krasnim vrtno ugodno na prodaj. Ponudbe na upravo lista pod »200.000-4107-2

DOBRO IDOČA GOSTILNA
v sredini mesta se odda samo resnemu gostilničarju ali boljšemu vinogradniku in sadlerju ugodno v naem. Ponudbe na upravo pod »Dober posest«. 4108-2

8 STANOVANJSKA HIŠA
v sredini mesta ugodno na prodaj. Ponudbe pod »700.000-4109-2

KUPIM HIŠO
na odplačilo ali prevzemanju hipotek. Ponudbe pod »Hiš poteka« na upravo lista. 4115-2

Prodaj

LORBERJEVO DREVO
na prodaj. Milnska 21. 4098-4

NOVO ŽENSKO KOLO
na prodaj. Bečnavska 73. 4101-4

BELA KUHNJSKA KRE-DENCA
in ostalo kuhinjsko pohištvo se proda. Naslov: Ciril-Metodova 12, pritišče, levo. 4105-4

Dobro vpeljana **TRGOVINA S KURIVOM** na prometnem mestu se ugodno odda z inventarjem. Vračati na Meljski česti 14, pekarna. 4117-4

Stanovanje

STANOVANJE
eno- in dvosobno, se odda v Smetanovi ulici 54, roštilna. 4022-5

SOBA IN KUHINJA
z vrtno se takoj odda. cena din 150.—. Livadna 8. Nova vas. 4111-3

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda. Einspelerjeva 24-a. 4118-5

Sobo odda

Odda se lepa **OPREMLJENA SOBA** dvehm mirnima osebama. Naslov v upravi. 4100-7

MALA OPREMLJENA SOBA s štedilnikom se takoj odda. Stritarjeva 17. 4112-7

GOSPODIČNA
išče za 15. mal opremljeno sobo s posebnim vvhodom v Magdalenskem okraju. Vračati Stritarjeva 25. 4113-7

SLUŽKINJA ZA VSE
veščta tudi kuhinja, se sprejme takoj. Prednost Primorke. Naslov v upravi. 4103-9

SPREJME SE DEKLE
stara 15-16 let, katero se razume že nekoliko v šivanju moškega perila. Naslov v upravi »Večernika«. 4104-9

SPREJME SE KROJAC
v stalno službo. Kovač, Kneza Kocla 24 (Tattenbachova). 4106-9

SLUŽBO DOBI
k tovornemu avtomobilu kavčije zmoezen trezen sofer. Ponudbe pod »Zanosljiv« na upravo. 4114-9

DVA MLAJŠA PRODAJALCA
ali prodajalci za prodajo le-dil in pijav pri vlakih, se sprejmeta iz bližnje okolice v kol. restavraciji Praterskog. 4116-9

Damski
dežni plašči,
otroške
pelerine
pri
»Konfekcija Gesta«

Čitajte »Večernik«

Ozdravite pomladansko zdravljenje v Varaždinskih toplih Vab

rešilo vseh revmatičnih nadlog. Vse uobnosti glavne sezone pri predsezonskih cenah. Prospekte in informacije pošilja uprava kopališča

VARAŽDINSKE TOPLICE

Cenjene dame! Salon Knez ima popolnoma nov personal. Prvorazredne sile-pod vodstvom specialiste gospe Ivanke Jurak. Kljub temu smo obdržali iste cene. — Se priporoča slovenski salon

Franjo Knez, Maribor, Sodna ulica 9 (Palaca OBZD)

Obvestilo**članom zadruga »Drava«**

Z ozirom na obvestilo članom »Drave«, podpisano od predsednika nadzorstva ter objavljeno v »Večerniku« dne 2. 3. maja t. l., se ugotavlja sledeče: Dr. Jurečko Ivan kot soustanovitelj zavarovalne zadruga »Drava« je vpisan kot predsednik v zadržnem registru.

Res je, da je nadzorstvo »Drave« približno pred enim letom suspendiralo dr. Jurečka in še par drugih članov odbora brez navedbe stvarnih vzrokov in to v času, ko so tisti člani hoteli upostaviti disciplino med uslužbenci, nastopili proti izredno visokim nagradam enemu uslužbencu.

To nadzorstvo je povzročilo, da nima »Drava« prave uprave že čez eno leto, nadalje je dopustilo, da je med tem časom »Drava« pretil pravilom in protikonzorno nakupila nepremičnine, začela zidati nerentabilno stavbo, česar ne prenesajo denarna sredstva zadruga.

Nadzorstvo ni podpiralo načelstva pri njegovih strem-ljenjih, ampak je prišlo v ozke stike z uradnikom, tako da je od njega sedaj odvisno.

Suspenzija je vsled formalnih vzrokov ugasnila, vsled česar je večina odbora s predsednikom upravičena sklicati občni zbor. Članstvo se vabi, da se udeleži v čim večjem številu občnega zbora v lastnem interesu.

Pozor ljubitelji dobrih filmov!

Po rekordnem uspehu sijajnega filma »Ona in njenih 100« prinašamo zopet novo veliko iznenadenje, najnovejši prekrasni film s slavno umetnico

Deanno Durbin

Resem sreče
(Slavček sec)

Film prekrasne glasbe, očarljivega petja, film, ki pomeni pravcati doživljaj in višek užilka za vsakogar. — V tem filmu poje Deanna Durbin sledeče pesmi: »Serenada zvezdam«, »Zvonovi kapelice«, »Rada žvižgam« in končno »Ave Maria« s korom dunajskega dečjega zbora.

Film, ki daleč prekaša njen prvi film »Ona in njenih 100«

Predvaja se

od srede 10. do vključno ponedeljka, 15. maja

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

Nabavite ali rezervirajte si vstopnice v predprodaji

Uspehi italijanske kolonizacije v Libiji

NODARIO IN BALBO STA PRIDOBILA ITALIJI DRAGOCENE SUROVINE

Italijanski kolonisti v Tripolisu se dele v tri skupine. Prva skupina kultivira zemljo s pomočjo posojil krajevnih denarnih zavodov, s podporo vlade ali izrednimi prispevki. Druga skupina kolonistov so pomrežnejši ljudje, katerim je država le deloma priskočila na pomoč. Tretja skupina libijskih priseljencev ne sprejema podpore, naselila se je tja iz volje do senzacije. Živi v lepih vilah, ne misli na poljedelstvo in razsipava denar za lagodno življenje.

Mussolini je bil poklical iz Brasilije preizkušnega kolonizatorja, italijanskega patriota Lincolna Nodarja, ki je sam žrtvoval za kolonizacijske poizkuse v Libiji več milijonov lir. Svoje uspehe je obelodanil v delu »Nuovi Orizzonti agricoli della Libia«.

Nodarja je pričel v Libiji s poizkusi, prilagoditi brazilsko rastlinstvo afriškim tloim. Predvsem je uspeval manjok, ki je glavna hrana tropjskih krajev. Danes že lahko zalaga Libija Italijo z vsemi potrebščinami za celulozo. Odločno je Nodarjo nastopil proti veleposestnikom, ki s svojo špekulacijo samo zavirajo razvoj kolonizacije. Podpiral je male kmetje, ki so pripravljene zastaviti povsod lopato. V 20. letih bo ves kolonizacijski načrt izveden.

Marsal Balbo se je lotil predvsem vodne politike. Celo sredi puščave so naleteli na studence pitne vode, ni slabše od one z gozdovih. Arzijski studenci imajo ob suhi več vode, medtem ko prirodni izvirki celo v gozdnatih tleh kmalu usahnejo. Znanstveniki so prišli do zaključka, da tvorijo skalni masivi pod peščenim morjem ogromne rezervoarje talne vode. Čim večja je vročina in pritisek suše, tem jačja je kondenzacija pare. Dejstvo je tedaj, da je puščavski predel Afrike ogromen zbiralec talne vode.

Talna voda pa leži globoko pod po-

vršem. Za njeno izrabo v studence in namakanje je treba ogromno denarja. Nodarja je na podlagi večletnih izkušenj izračunal, da bi en sam ha stepnih travnikov tripolitsanske ravnine Gefare, ki se vleče od morja k Džebel Garlanu, dal 400.000 do 500.000 kg sveže trave, dočim nudi ista ploskev dobro namakane zemlje v Italiji le 15 do 55.000 kg travel! — Mnoge brasilske rastline, ki jih je Nodarja aklimatiziral v Libiji, vsebujejo nad 45% celuloze, t. j. 1 ha te libijske rastlinske ploskve nudi 140 do 160 metrskih stotov najboljšega rastlinskega vlakna, dočim nudi ista ploskev topolovine v Italiji le 8 m stovov česlovine. Pridobivanje alkohola iz nekaterih libijskih rastlin daje najlepše uspehe.

Nodarjeva naprežanja so v desetih letih pokazala, da se bo Italija glede živine, česlovine in alkohola kmalu osamosvojlja. Seveda, treba bo še mnogo trdih bojev z malarjo, ki se ob studencih rada razleže.

× **Krezovi darovi Apolonovemu hramu najdeni?** Francoska šola v Atenah je našla blizu Apolonovega hrama bronasti kip iz 16. stoletja pred Kristom. Med izkoplinami je mnogo zlatih predmetov, iz česa sklepajo, da gre za Krezove darove Apolonovega svetišča.

× **Milijonar pred sodiščem.** Iz Švice je prišel v Sarajevo bivši uradnik Vzajemne zavarovalnice Božidar Forčan. Mož je pred desetimi leti poneveril denar, v Švici je medtem obogatel. Po dveh dneh zapora so ga izpustili, ker je vsoto, nekaj tisočev din, novopečeni milijonar lahko takoj plačal.

× **Čuden zoboteknik.** 12 letni deček iz Wra selta ob Renu je sročal na državni česti blizu Reesa okrog tridesetletnega kolezarja. Mož je dečka ustavil potegniti iz žepa kiječje in mu brez besed izravnal sedem kočnjakov. Nato je sedel na kolo in brez sledu izginil.